

Att jämföra äpplen och päron? En internationell utblick på kommunal och regional revision

Anna Eklöf
Sveriges kommuner och landsting

Vad gör SKL inom detta område?

- Bevakar den kommunala revisionen i andra länder
- Ett område i ständig förändring och utveckling
- Viktigt lära av goda exempel
- SKL nätverkar och knyter kontakter
- SKL tar emot studiebesök från andra länder

Revision är en del av ett system – som är olika i olika länder

Vad påverkar hur det blir?

- Samhällsstrukturen
Nivåer, ansvarsfördelning, historisk utveckling
- Kommunens uppdrag
Grad av självständighet, ansvarsområden
- Kommunens finansiering
Beskattningsrätt eller statlig finansiering/reglering
- Synen på ansvar
*Politiskt-, juridiskt-, ekonomiskt- och finansiellt ansvar.
Vem/vilka har ansvar?*
- Synen på revision.
- enbart räkenskaper? Legalitet eller effektivitet?

Tre huvudinriktningar i Europa

- Statligt ansvar

*Riksrevision eller motsvarande
Särskilda revisionsdomstolar*

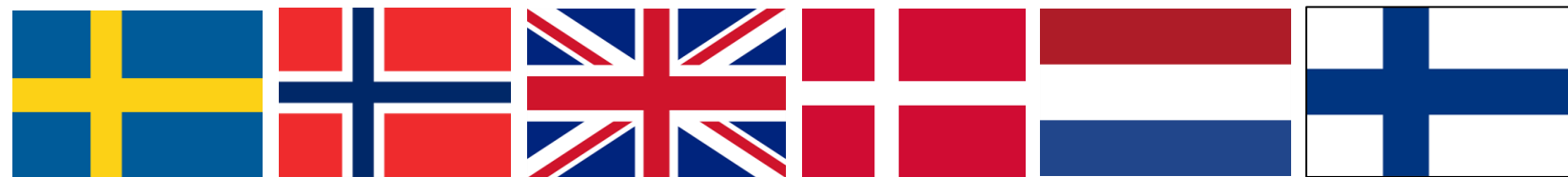
- Regionalt ansvar

Regionala revisionsorgan

- Lokalt ansvar

Eget revisionsorgan

Vad omfattar kommunrevisionen i andra länder?

- Oftast fokus på redovisningsrevision och viss laglighetsprövning
- Verksamheten granskas i mycket varierande grad
- Nationella regler kring vad som granskas och hur
- I ett fåtal länder förekommer även internrevision – som till viss del samspelar med revisionen

Några exempel

Frankrike – statliga revisionsdomstolar

- Frankrike har mer än 36 000 kommuner och två regionala nivåer – departement och regioner.
- I huvudsak statlig finansiering av kommuner och stark statlig styrning.
- Staten ansvarar för revisionen genom en statlig revisionsdomstol och regionala revisionskammare.
- Revision sker inte varje år av praktiska skäl.
- Redovisningsrevision och laglighetsprövning
- Lokal ansvarsprövning sker inte. Juridisk prövning av oegentligheter kan ske i revisionsdomstolen.

Spanien – statligt och regionalt

- Spanien har ca 8000 kommuner, 17 regioner och 50 provinser.
- Regionerna har stark självständighet. Kommunernas självständighet mycket begränsad.
- Regionala revisionsorgan och en statlig revisionsdomstol.
- Regionparlamentet utser de regionala revisorerna.
- Redovisningsrevision och laglighetsprövning.
- Lokal ansvarsprövning sker inte. Juridisk prövning av oegentligheter i revisionsdomstolen.

Tyskland – starka Bundesländer

- Tyskland har 16 delstater och ca 11 000 kommuner.
- Självstyret är grundlagsfäst. Kommunerna har beskattningsrätt.
- Delstatens revision granskar också kommunen, främst den ekonomiska styrningen.
- Lagstiftning om revision kan se olika ut i olika Bundesländer.
- Lokal revision (rechnungshov) med anställd revisionschef.
- Fullmäktige kan utse revisionskommitté.
- Redovisningsrevision och ekonomisk hushållning.
- Ingen lokal ansvarsprövning.

England – ett system i förändring!

- Flera typer av kommuner – från små landsortskommuner till Stor-London.
- Statliga Audit Commission, som granskade kommuner, lades ner 2015.
- På väg mot lokalt ansvar för revisionen 2018. Fn utses revisorer av ett bolag under engelska kommunförbundet.

- Audit committees i kommuner förekommer
- Redovisningsrevision och viss förvaltningsrevision, bedömning av styrning och måluppfyllelse.
- Lokal ansvarsprövning sker inte.

Danmark

- Kommunerna har egen beskattningsrätt men stark tillsyn av staten.
- Budget, årsredovisning och revisionsberättelse till Tillsynsrådet, ett statligt organ.

- Lokalt ansvar för revisionen
- Fullmäktige utser yrkesrevisorerna, som anlitas från marknaden.
- Ingen ansvarsprövning i fullmäktige.
- Redovisningsrevision och laglighetsprövning samt viss verksamhetsrevision.

Norge

- Norge har 426 kommuner och 19 fylken. Kommunreform pågår. Begränsad kommunal beskattningsrätt.
- Lokalt ansvar för revisionen.
- Fullmäktige utser ett **kontrollutvalg** som har uppsikt över revisionen, gör verksamhetsrevision och sköter sällskapskontrollen (lekmannarevision). Måste finnas en personunion med fullmäktige.
- Kontrolludvalget skall ha ett eget sekretariat - egna anställda, från interkommunala sällskap (IKS) eller upphandlade från marknaden.
- Fullmäktige utser **yrkesrevisor** som granskar räkenskaper och förvaltning - det är egna anställda, från interkommunala sällskap (IKS) eller upphandlade från marknaden.
- Ingen ansvarsprövning i fullmäktige.

Finland

- Finland har 311 kommuner och ett antal samkommuner (att likna vid kommunalförbund). Kommunal beskattningsrätt.
- Lokalt ansvar för revisionen
- Fullmäktige utser en revisionsnämnd som organiserar och bereder revisionen, utvärderar måluppfyllelse och ändamålsenlighet och samordnar revisionen i koncernen. Ordförande och vice ordförande måste sitta i fullmäktige.
- Fullmäktige utser yrkesrevisor (OFR, certifiering för offentlig sektor); upphandlas från marknaden.
- Räkenskaper och förvaltning, användning av statsbidragen. Revisionsberättelse.
- Revisionsnämnden avlämnar en egen rapport - *utvärderingsberättelse*.
- Lokal ansvarsprövning i fullmäktige. Både politiker och vissa höga tjänstemän har ansvar.

Nederländerna

- Cirka 460 kommuner som också samverkar i regioner.
- Regionalt finns också statliga provinser med viss bestämmande rätt över kommunerna, t ex granskas deras budget.
- Kommunal självstyrelse grundlagsstadgad, men liten egen beskattningsrätt.
- Lokalt ansvar för revisionen.
- Fullmäktige utser en revisionskommitté, som samordnar revisionen.
- Interna revisionsorgan som granskar verksamheten - kan vara anställda/uppdragstagare eller politiker eller en mix.
- Räkenskapsrevision genom upphandlade revisionsbyråer. Stora städer genomför räkenskapsrevisionen via egna revisionskontor.
- Större städer har även internrevision.

Vilken roll har förtroendevalda i andra länders revision?

- *Fullmäktige* kan utse revisorer
- I en del länder har *fullmäktige* ett *revisionsutskott* med förtroendevalda som samordnar revisionen
- *Fullmäktige* är alltid på något vis mottagare av revisionens resultat (riktas ofta även till nationella parlament, regeringsdepartement o likn.)

Exemplet hälso- och sjukvård

- *Mycket olika hur den granskas och revideras!*
- *Är sjukvården statlig eller regional?*
- *Vilka delar omfattas?*
- *Hur finansieras sjukvården? Regional beskattning eller statliga medel?*
- *Politiskt-, juridiskt-, ekonomiskt- och finansiellt ansvar. Vem har ansvar?*
- *Synen på revision.*
  - *enbart räkenskaper? Legalitet eller effektivitet?*

Storbritannien:

- *Statlig sjukvård*
- *Revision via National Audit Office*
- *Performance audit (effektivitet)*

Sverige i jämförelse

- Kommunalt självstyre – hög lokal anpassning av revisionen
- Offentlighetsprincip – gör även revisionen mer transparent
- Det enda landet i Europa med förtroendevalda som skriver på hela revisionsberättelsen (även för räkenskaper)
- Sverige har starkt fokus på den demokratiska aspekten och ansvarsdimensionen
- Granskning av såväl räkenskaper som verksamhet skapar en totalt sett bredare granskning i Sverige än i många andra länder.

Vad kan vi lära oss?

- Revision är en del av ett större system – och ska vara det!
- Oftast finns **kombinationer** av lokalt/regionalt/statligt i den kommunala revisionen
- Yrkesrevisorer finns som konsulter eller revisorer i hela systemet

Alla
länder är
unika!

